

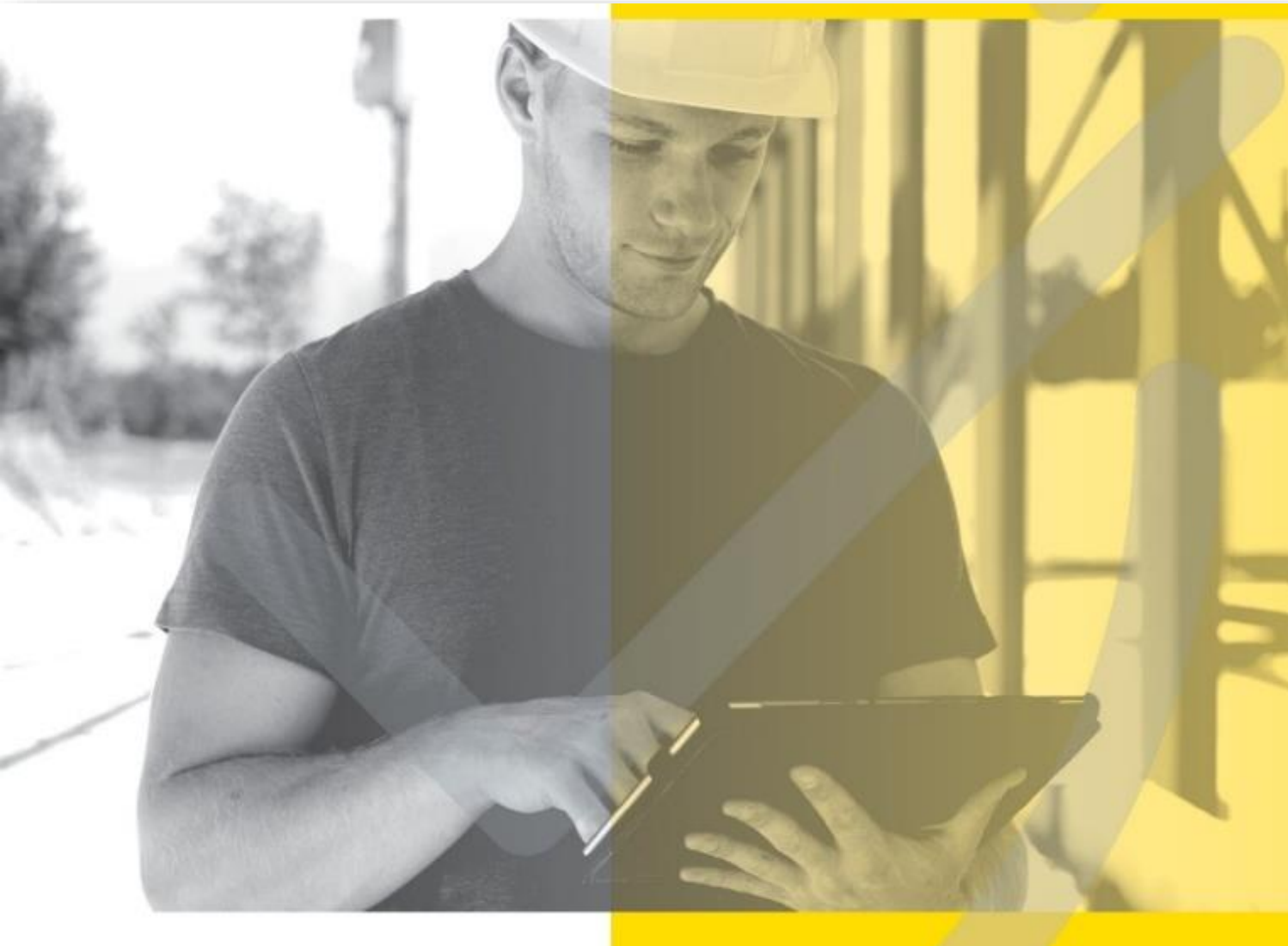
Bralne veščine odraslih prebivalcev Slovenije v digitalni dobi

dr. Petra Javrh

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

Posvet ABC bralne pismenosti, **Center za
spodbujanje bralne pismenosti**, Mariborska
knjižnica 28.maj 2019

Vsebina:

1. Besedilne spretnosti
2. Bralne veščine odraslih Slovencev
3. Odprta vprašanja

Raziskava PIAAC - Stanje razvitosti spretnosti v slovenski populaciji v starosti od 16 do 65 let

Raziskava
(2014-2016)
je merila

spretnosti za
obdelavo in
procesiranje
informacij

PIAAC^{slo}

Program za
mednarodno
ocenjevanje
kompetenc
odraslih

Raziskava spretnosti odraslih

Približno **eden od štirih odraslih** v Sloveniji ima zelo slabe **spretnosti za obdelavo in procesiranje informacij** ... slabše od povprečja v OECD.

BESEDILNE SPRETNOSTI

Zmožnost razumeti in uporabiti informacije iz različnih besedil

KOMPONENTE BRALNIH SPRETNOSTI

Razumevanje besed, stavkov in odlomkov

MATEMATIČNE SPRETNOSTI

Zmožnost uporabiti, interpretirati in posredovati matematične informacije ter zamisli

REŠEVANJE PROBLEMOV V TEHNOLOŠKO BOGATIH OKOLJIH

Zmožnost najti, izbrati, ovrednotiti in uporabiti informacije s pomočjo računalnika za reševanje problemov

ZBIRA TUDI PODATKE O UPORABI SPRETNOSTI PRI DELU IN V VSAKODNEVNEM ŽIVLJENJU

Uporaba spretnosti za procesiranje informacij in nekaterih drugih spretnosti na primer samostojnost pri izbiri nalog, učenje pri delu, vplivanje na druge, sodelovanje z drugimi, organizacija časa, ročne spretnosti.

KAKO SO PRIKAZANI DOSEŽKI TESTIRANJA

BESEDILNE SPRETNOSTI

RAVNI

DOSEŽENO
ST. TOČK

Povezuje več zgoščenih besedil, sintetizira podobne ali nasprotnoče informacije, ocenjuje zanesljivost virov, prepozna prefinjene retorične namige, pri sklepanju si pomaga s splošnim strokovnim znanjem.

5

ENAKO
ALI VEČ
KOT
376

Poveže, interpretira ali sintetizira informacije iz daljših besedil, kompleksno sklepa in uporabi splošno znanje, pogoste so pogojne informacije, moteče informacije so na videz enake kot prave.

4

326 DO
MANJ
KOT
376

Besedila so zgoščena in daljša, prepozna, interpretira ali ovrednoti eno ali več informacij, pogosto sklepa, izlušči pomen in zanemari nebitveno, pogosto so prisotne nasprotnoče informacije.

3

276 DO
MANJ
KOT
326

Išče ujemanje med besedilom in informacijami, prisotnih nekaj nasprotnočajih informacij, navigira znotraj digitalnega besedila.

2

226 DO
MANJ
KOT
276

Išče ujemanje med besedilom in informacijami, prisotnih nekaj nasprotnočajih informacij, navigira znotraj digitalnega besedila.

2

226 DO
MANJ
KOT
276

Zahtevana informacija je enaka ali podobna informaciji iz vprašanja, obvlada osnovno besedišče, prisotnih malo ali nič motečih informacij.

1

176 DO
MANJ
KOT
226

Zahtevana informacija je enaka ali podobna informaciji iz vprašanja, obvlada osnovno besedišče, prisotnih malo ali nič motečih informacij.

1

176 DO
MANJ
KOT
226

Besedilo nima nobenih značilnosti, ki so lastne digitalnim besedilom.

1

POD
RAVNIJO

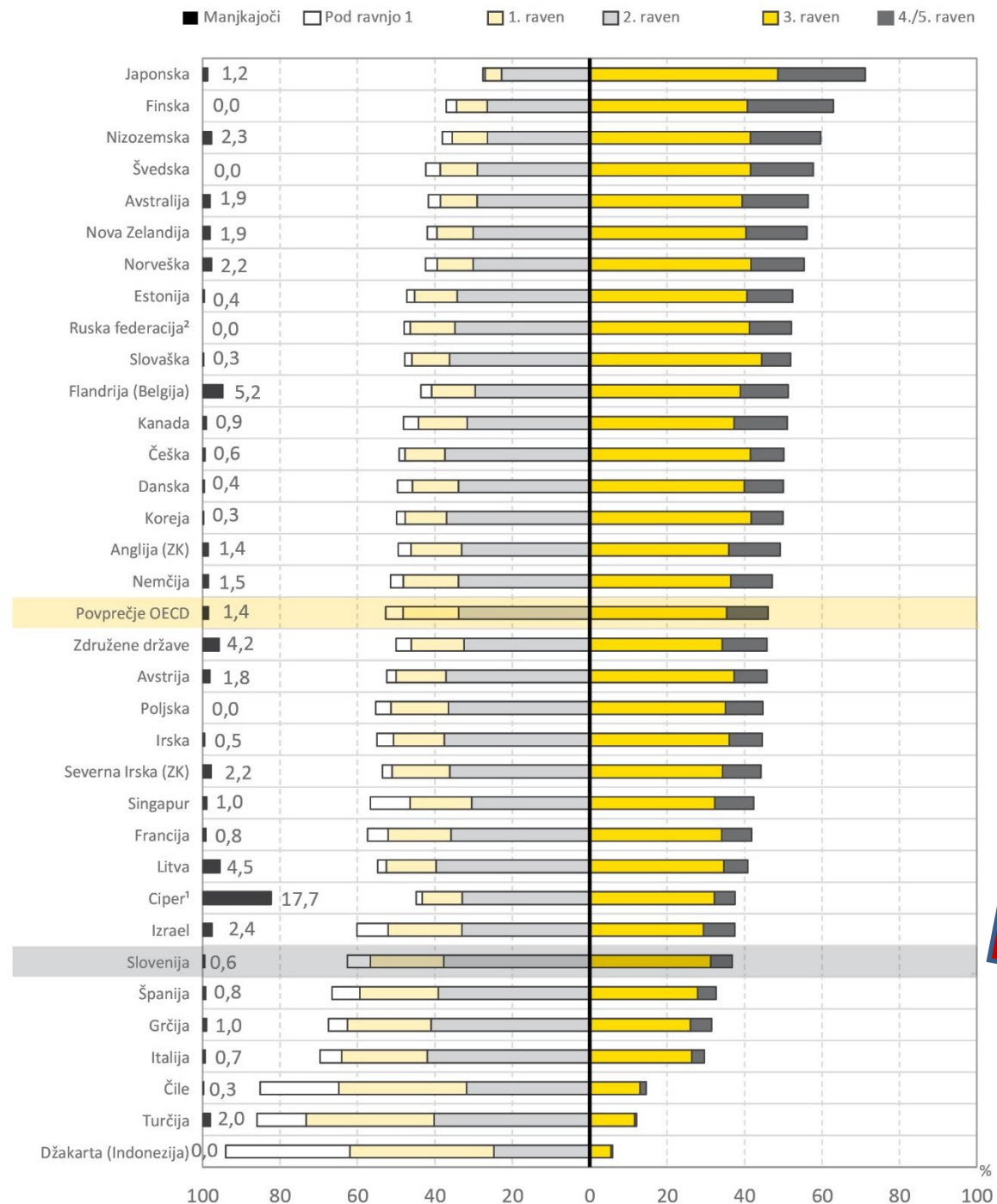
MANJ
KOT
176

Delež po ravneh na področju besedilnih spretnosti

v padajočem vrstnem redu glede
na skupni delež odraslih, ki so
dosegli

3. in 4./5. raven

Odrasi v kategoriji »Manjkajoči« niso bili sposobni podati dovolj osnovnih podatkov za določitev stopnje spretnosti zaradi jezikovnih oziroma učnih težav ali motenj v duševnem razvoju (s pismenostjo povezan neodgovor)

Bralna komponenta besedilnih spretnosti v PIAAC

Spretnosti za obdelavo in procesiranje informacij

Besedilne spretnosti

Matematične spretnosti

Spretnosti reševanja problemov v TB okolju

Komponente bralnih veščin

BRALNE VEŠČINE

BRALNE spretnosti

BRANJE v raziskavi PIAAC

okolje

Branje v
vsakdanjem
življenju

Branje na
delovnem
mestu

SUBJEKTIVNA OCENA

medij

Branje tiskanih
besedil

Branje na
zaslonu

IZRAČUN NA OSNOVI PORABLJENEGA ČASA
ZA BRANJE NAVODIL PRI NALOGAH

kognitivne dimenzije

BRALNE VEŠČINE

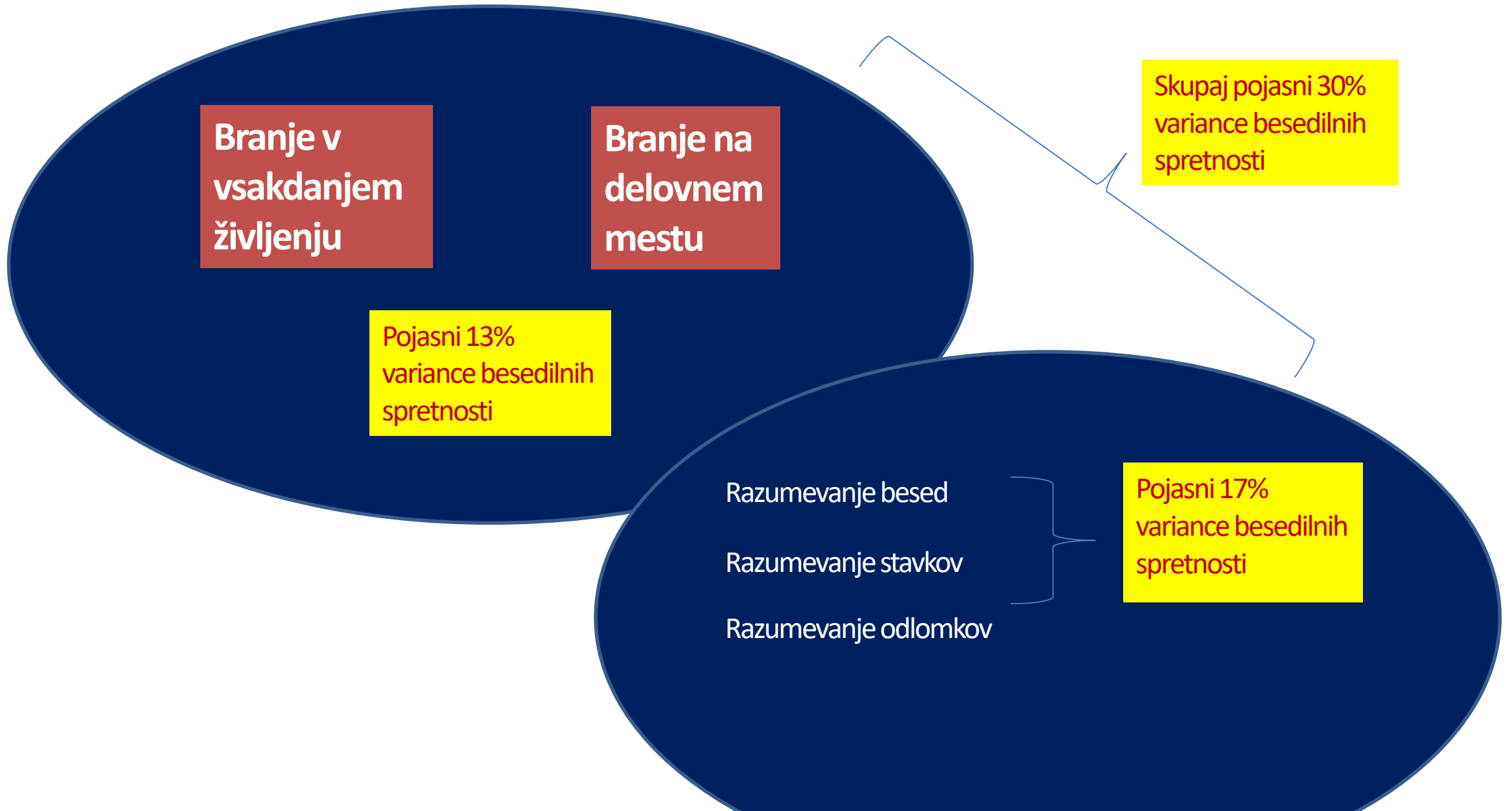
Razumevanje besed

Razumevanje stavkov

Razumevanje odlomkov

DOSEŽKI PRI TESTIRANJU

BRALNE VEŠČINE kot del BESEDILNIH SPRETNOSTI

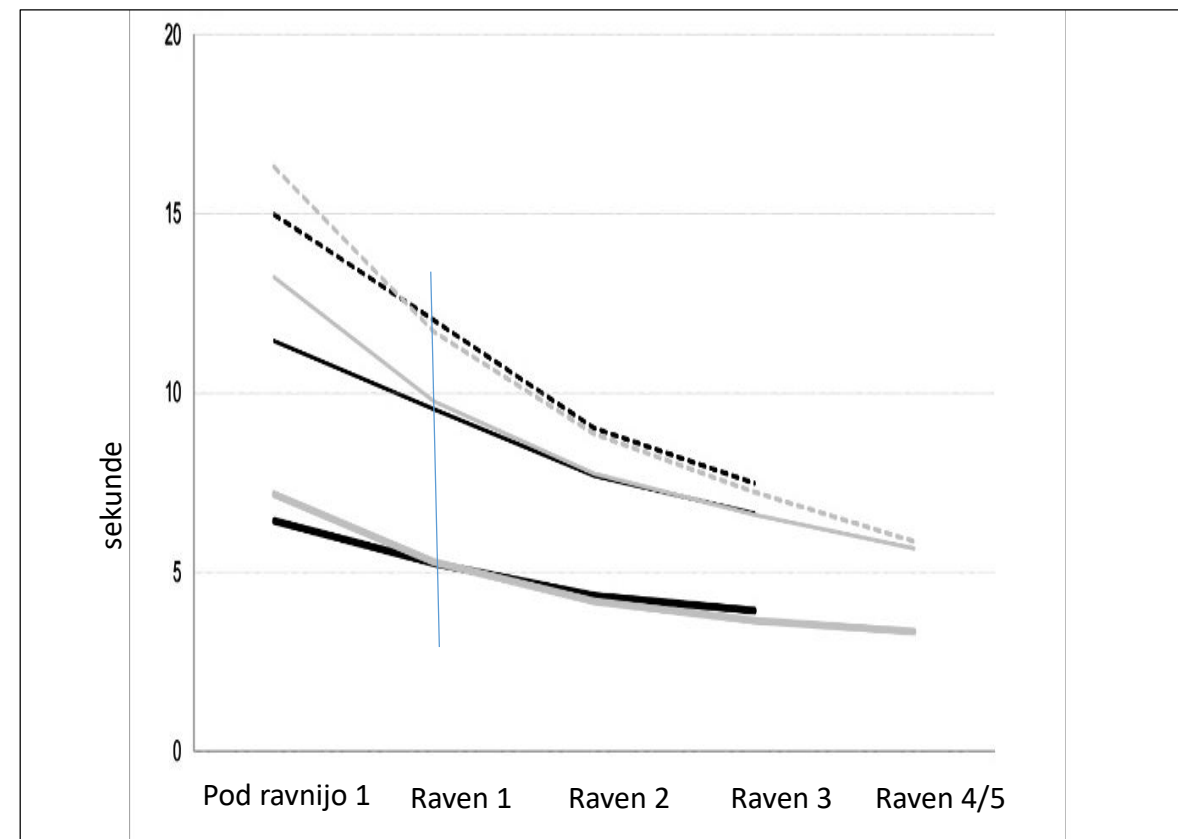
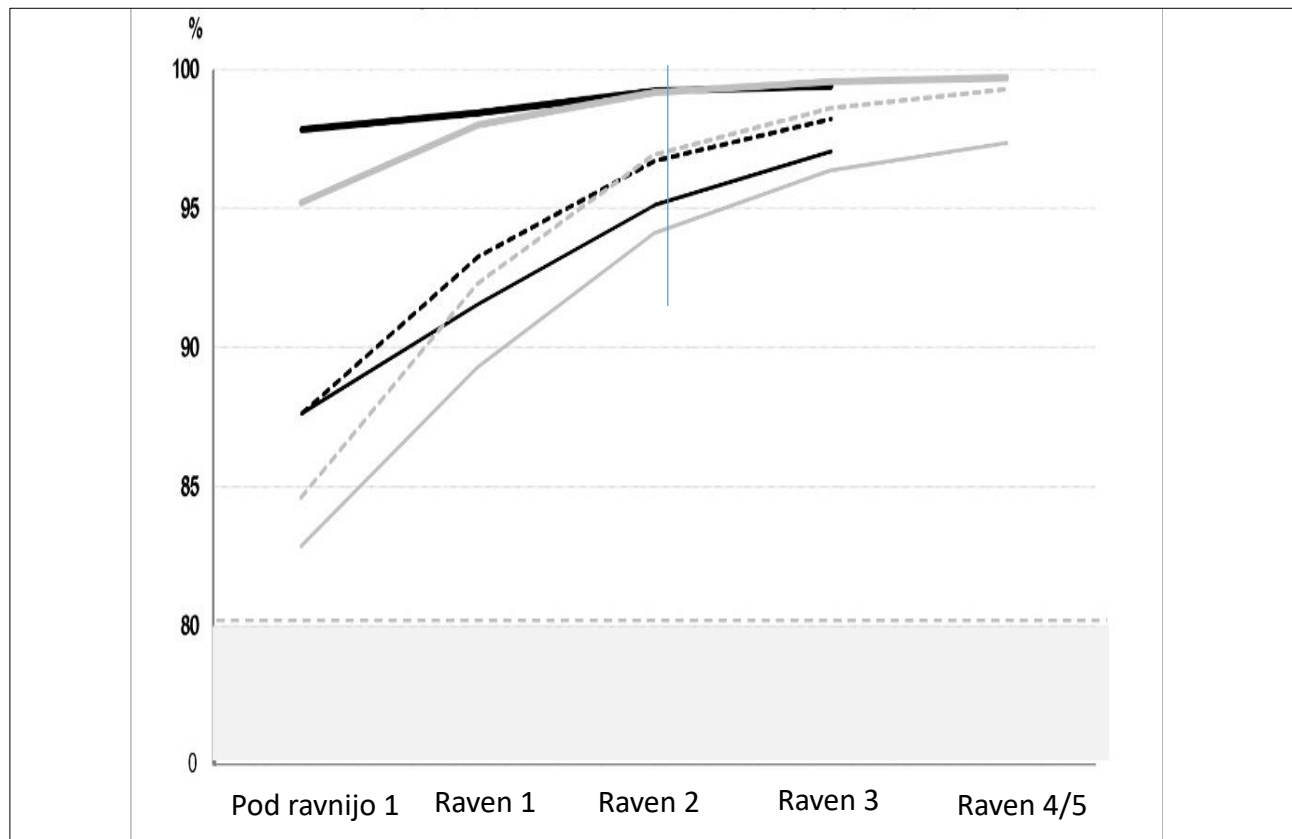

Bralne veščine so boljše na višjih ravneh besedilnih spretnosti

Delež pravih odgovorov

Čas potreben za odgovor

Vir: Survey of Adult Skills (PIAAC) (2012, 2015)

POVPREČJE EU

razumevanje besed
razumevanje stavkov
razumevanje odlomkov

SLO

Klasično branje BRANJE TISKANIH BESEDIL

Branje v digitalnem svetu BRANJE NA ZASLONU

RAZISKAVA PIAAC:

klasične bralne veščine = zgolj osnova za branje v digitalnem svetu

Klasično branje

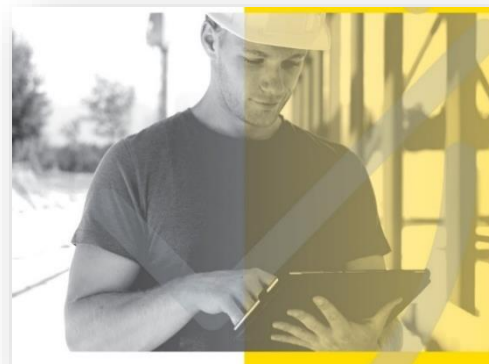

Dobro vemo, kdo je odličen bralec, kdo povprečen.

Ključne komponente:

- razumevanje besed (tiskan slovar)
- procesiranje in razumevanje stavkov
- razumevanje odstavkov oz. delov besedila.

Branje v digitalnem svetu

- ❑ Na prvi pogled se zdi razpršeno, manj zahtevno, površno.
- ❑ Zahteva drugačno kombinacijo bralnih veščin.
- ❑ Značilni kompleksni miselni procesi, branje piktogramov.

Oboje zahteva podobne veščine, njihova kombinacija in poudarki so različni

V digitalnem svetu beremo drugače

Dr. Petra Javrh, Andragoški center Slovenije

Povzetek

Prispevek se v osredotoča na rezultate mednarodne raziskave *Spretnosti odraslih* (glej: <http://piaac.acs.si/>), ki so bili objavljeni junija 2016. Ena najmodernejših raziskav s področja družboslovja je med drugim merila tudi bralne veščine odraslih med 16-imi in 65-imi letom starosti, splošno rečeno pa je merila uporabo spretnosti za obdelavo informacij pri odraslih. Raziskava je pokazala, da imajo tisti z boljšimi spretnostmi tudi boljše priložnosti v življenju. Podrobneje se je osredotočala na različne spretnosti, prvič pa so bile merjene spretnosti za reševanje problemov v tehnološko bogatih okoljih, bolj poljudno bi smeli reči »branje elektronskih gradiv«. Ker je sodelovala tudi Slovenija, smo dobili podatke o dejanski uporabi bralnih veščin pa tudi o branju elektronskih gradiv v Sloveniji kot primerjalno tudi v evropskih in drugih sodelujočih državah. Zaskrbljujoče je, da se Slovenija glede na dosežke drugih držav pri teh spretnostih umešča dokaj nizko, vsekakor pa je med evropskimi državami v družbi najslabših.

Dokazana je bila pozitivna povezanost med besedilnimi spretnostmi (bralne veščine so ena od njihovih komponent) in spretnosti reševanja problemov v tehnološko bogatih okoljih. Bolje razvite besedilne spretnosti so, kot se je pričelo, osnova za dobro razvite spretnosti reševanja problemov v tehnološko bogatih okoljih. Raziskava je med drugim izpostavila »univerzalno« zakonitost, da (skazi izobraževalni sistem) že pridobljene in tudi utrjene spretnosti (med njimi tudi bralne veščine) v neugodnih delovnih okoljih usihajo bistveno hitreje kot v delovnih okoljih, ki zahtevajo njihovo redno prakso. Po drugi strani pa je raziskava ugotavljala tudi stanje uporabe spretnosti izven delovnega mesta, kar bomo pokazali v nadaljevanju. Ko oboje primerjamo, se nam razgrinja slika o dejanskem stanju spretnosti, saj je raziskava zajela odraslo populacijo od 16-65 leta starosti.

Ključne besede: spretnosti, reševanje problemov v tehnološko bogatih okoljih, besedilne spretnosti, bralne veščine, odrasli

Merjenje spretnosti odraslih

Mednarodna raziskava PIAAC je z nalogami iz vsakodnevnega življenja neposredno merila spretnosti in kompetence. Doslej je sodelovalo 33 držav sveta, teče pa že tretji krog merjenja, kamor se je vključilo še nekaj držav. V letih 2013 in 2016 so slovenski raziskovalci izpeljali raziskavo PIAAC, v katerih je sodelovalo preko 5000 odraslih med 16. in 65. letom starosti. Zbirali so podatke o tem, katere dejavnosti, povezane z branjem, razumevanjem in pisanjem sporočil, uporabo računalnika in drugih sodobnih pripomočkov odrasli opravljajo tako v vsakdanjem življenju kot pri delu ter kako uspešni so pri tem. Mednarodne analize se osredotočajo na nekatera ključna vprašanja, kot so: »na kakšni ravni spretnosti in kompetenc ter znanja posamezna sodelujoča država je« in »koliko teh sposobnosti izkoristijo delodajalci« ali »kako bi lahko te sposobnosti in zmožnosti prebivalstva še razvijali« pa tudi, »kakšen je uspeh izobraževalnega sistema« v primerjavi s potrebami trga dela.

Bralne veščine kot del besedilnih spretnosti

V okviru spretnosti za obdelavo informacij so ena od treh ključnih skupin spretnosti (ki so bile merjene v raziskavi PIAAC) besedilne spretnosti. Bralne veščine so ena od ključnih komponent besedilnih spretnosti, ne glede na to ali gre za branje tiskanih besedil ali elektronskih besedil. Če branje poteka na elektronskem mediju, k učinkovitosti spretnosti za obdelavo informacij pomembno prispeva tudi dodatni pomemben dejavnik - spretnosti reševanja problemov v tehnološko bogatih okoljih. Raziskava PIAAC je preučevala oboje: besedilne spretnosti kot celoto, ki so jim bile priključene

PIAAC^{Mo}
Program za mednarodno
ocenjevanja kompetenc odraslih

DOMOV RAZISKAVA PIAAC SODELUJOČI DOGODKI MEDUSKO STIČIŠČE KONTAKT

SLO | ENG

ZAKAJ PIAAC?

... ker želimo več vedeti o kompetencah odraslih, ki so potrebne za današnji trg dela. Podatki so nujni za nadaljnji razvoj izobraževanja in načrtovanje politik tudi na drugih področjih. [Več >>](#)

"Raziskava PIAAC nam bo na celotni populaciji pokazala, kako so razvite kompetence."

Slovenski strokovnjaki o PIAAC, 2013.

"V svetu, ki se nenehno spreminja, postajata izobrazba in spretnosti vse bolj pomembni."

KAJ SMO RAZISKOVALI?

Zanimalo nas je, katere dejavnosti, povezane z branjem, razumevanjem, pisanjem sporočil, uporabo računalnika in drugih sodobnih pripomočkov, opravljajo odrasli v vsakdanjem življenju in kako uspešni so pri tem. [Več >>](#)

STIK Z NAMI

Pišite nam: piaac@acs.si

DOGODKI

29. SEPTEMBRA 2016 je v Ljubljani na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport potekal 20. andragoški kolokvij. Posvečen je bil **premisleku o ugotovljenem stanju spretnosti pri slovenskih prebivalcih med 16. in 65. letom starosti** ter razpravi o izzivih, ki jih te ugotovitve prinašajo. Zasnovan je bil kot strokovno-znanstveno srečanje priznanih slovenskih in tujih strokovnjakov na tem področju. [Več >>](#)

28. JUNIA 2016

sta ob 11. uri potekali novinarski konferenci ob objavi podatkov drugega kroga Raziskave o spretnostih odraslih PIAAC 2016:
- v Parizu, na sedežu OECD.
- v Ljubljani, na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport. [\(Več >> | Videoposnetek >> \)](#)

[Sporočila za javnost](#)

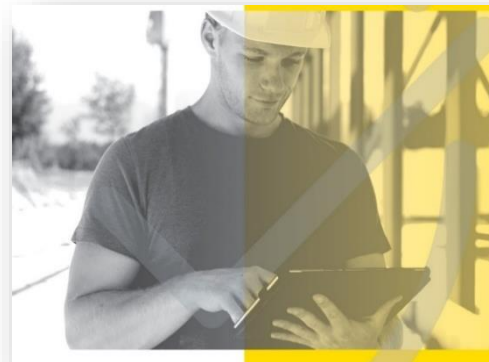
26. MAJA 2015

je potekala zaključna konferenca slovenskega projekta PIAAC, z naslovom **Analični potencial raziskave PIAAC - prispevek k izobraževanju in razvoju Slovenije**. [Več >](#)

Klasično branje

Branje v digitalnem svetu

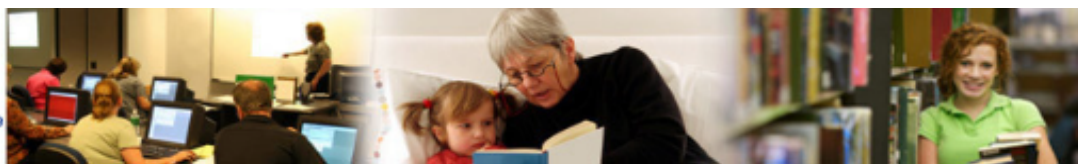

Kje so vzporednice s klasičnim branjem?

Dobre bralne veščine so **predpogoj**

Navigiranje med množtvom informacij, da bi dosegli želeno informacijo – **razbiranje**

Gre za **kompleksnejše procese** prepoznavanja in branja, procesiranja piktogramov ali grozdov informacij

O CENTRU

O IZOBRAŽEVANJU
ODRASLIH

MEDNARODNO
SODELOVANJE

RAZISKAVE

RAZVOJNE NALOGE

IZOBRAŽEVANJE

SVETOVANJE

PROMOCIJA

PROJEKTI ESS

ZASTAVITE VPRAŠANJE

LETNI POSVET O
IZOBRAŽEVANJU
ODRASLIH

LETNI POSVET O
AKTUALNIH IZZIVIH V
IZOBRAŽEVANJU
ODRASLIH

© Andragoški center Slovenije
Produkcija Enki d.o.o.
Spletne rešitve: maxyWEB.com

AKTUALNO IZOBRAŽEVANJE

22., 25. in 27. september 2017 – Izpiti NPK

>>Več

21. in 28. september 2017 – Izobraževanje na daljavo
in vloga e-mentorja

>>Več

14. september 2017 – Neposredno preverjanje za
člane komisij NPK

>>Več

Arhiv

Izobraževanja ACS

DOGODKI

29. september 2017 – Petkovo srečanje: Neverbalna
komunikacija v izobraževalnem kontekstu

>>Več

27.–29. september 2017 – Dnevi slovenskih
svetovalnih središč 2017

>>Več

26.–28. september 2017 – Sodelovanje ACS s
partnerji na 17. F3ZO

>>Več

Arhiv

September 2017

- 07.09.2017 Usposabljanje kandidatov za člane komisij za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij za pridobitev licence
- 08.09.2017 Usposabljanje kandidatov za člane komisij za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij za pridobitev licence
- 12.09.2017 Neposredno preverjanje za člane komisij NPK

P	T	S	Č	P	S	N
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

NOVICE

Mednarodni dan pismenosti

Objavljeno: 07.09.2017 » Več

Izšla je OECD-jeva publikacija
Ekonomski pregled S...

Objavljeno: 06.09.2017 » Več

Vabilo na izobraževanje
Inkluzivno izvajanje izobr...

Objavljeno: 06.09.2017 » Več

Rezervirajte si datum za 21.
andragoški kolokvij i...

Objavljeno: 05.09.2017 » Več

Vabimo k ogledu filma Status
Zero

Objavljeno: 04.09.2017 » Več

Arhiv

ZA samostojni ACS

Zavzemamo se za ohranitev
samostojnosti Andragoškega
centra Slovenije.

Več

25 let z vami

Vodilni in povezovalni v
izobraževanju odraslih.

Več

Svetovalni kotiček

Odgovarjamo na vprašanja,
povezana z izobraževanjem
odraslih.

Več

Kam po znanje?

Objavljamo Pregled ponudbe
izobraževanja odraslih v
Sloveniji.

Več

e-Novičke

Objavljamo novice o
izobraževanju odraslih doma
in v tujini.

Več

Pravno obvestilo | Piškotki

Ustvarjamo:

Sodelujemo z:

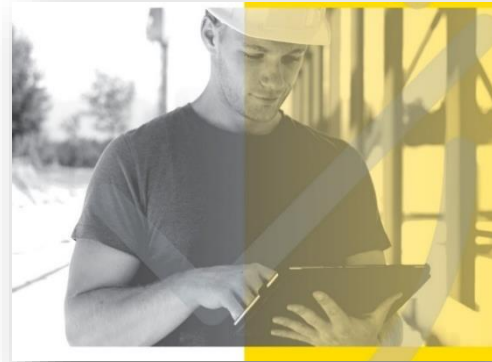
PIAAC
Program za mednarodno
ocenjevanje
kompetenc
odraslih

Inoraha piškotkov

Klasično branje

Branje v digitalnem svetu

Nekateri testiranja niso opravili na računalniku
(naloge na papirju - merili čas za branje NAVODILA /
BESEDILA naloge in razumevanje)

Bralne veščine - ena od ključnih komponent besedilnih
spretnosti,
ne glede na to ali gre za branje tiskanih
besedil ali elektronskih besedil.

5

Vsak dan

5 vsak dan

3-4

Tedensko

4 vsaj enkrat na teden toda
ne vsak dan

2-3

Mesečno

3 manj kot enkrat na teden
toda vsaj enkrat na mesec

Do 2

Redko

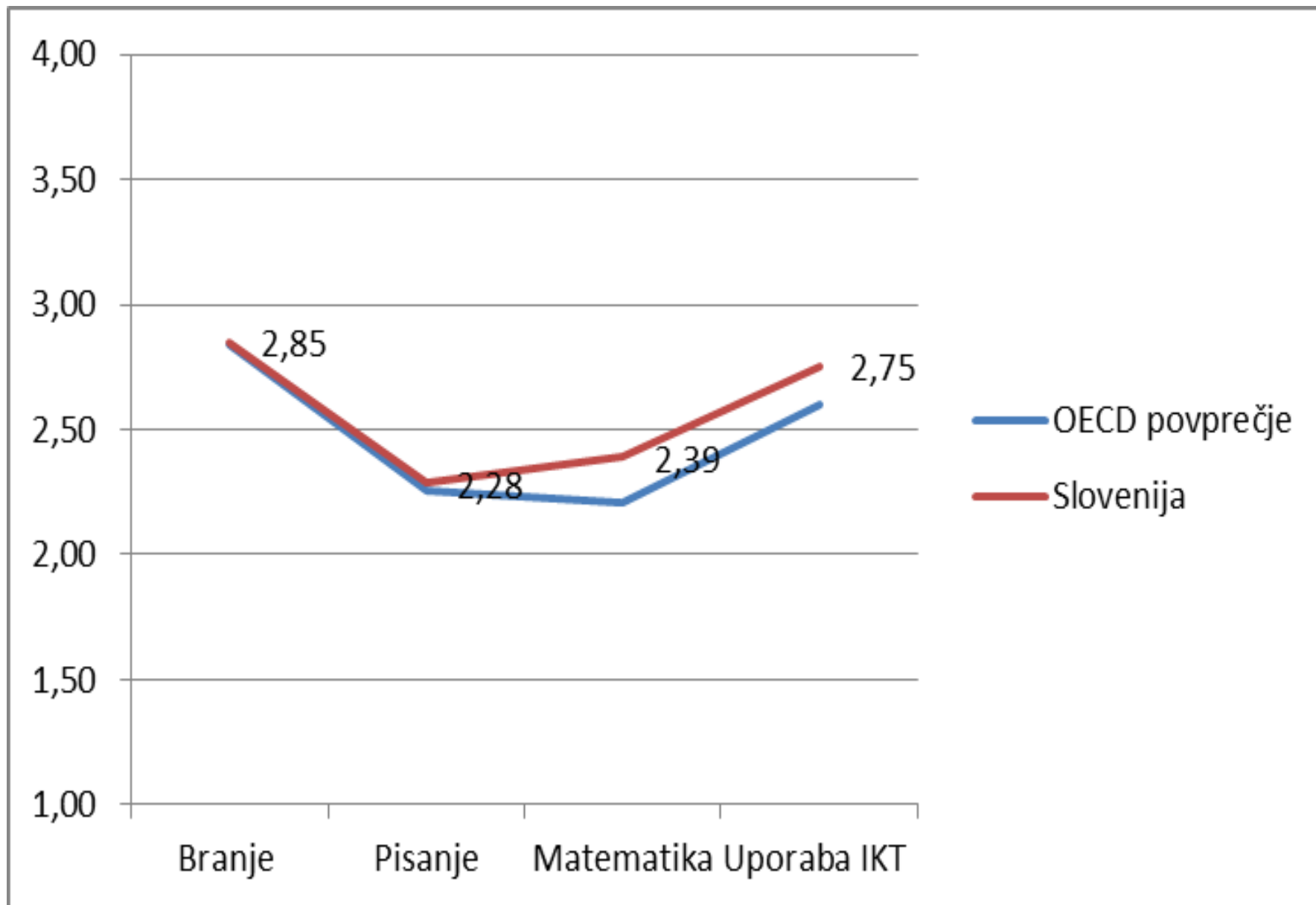
2 manj kot enkrat na mesec

1

Nikoli

1 nikoli

Uporaba spretnosti v vsakdanjem življenju

3-4
Tedensko

2-3
Mesečno

Do 2
Redko

1
Nikoli

Viri: Raziskava spretnosti PIAAC (2012, 2015) in študija Mirčeva, in Možina (2017): Kompetence odraslih od 16. do 24. leta: longitudinalni in mednarodni vidiki

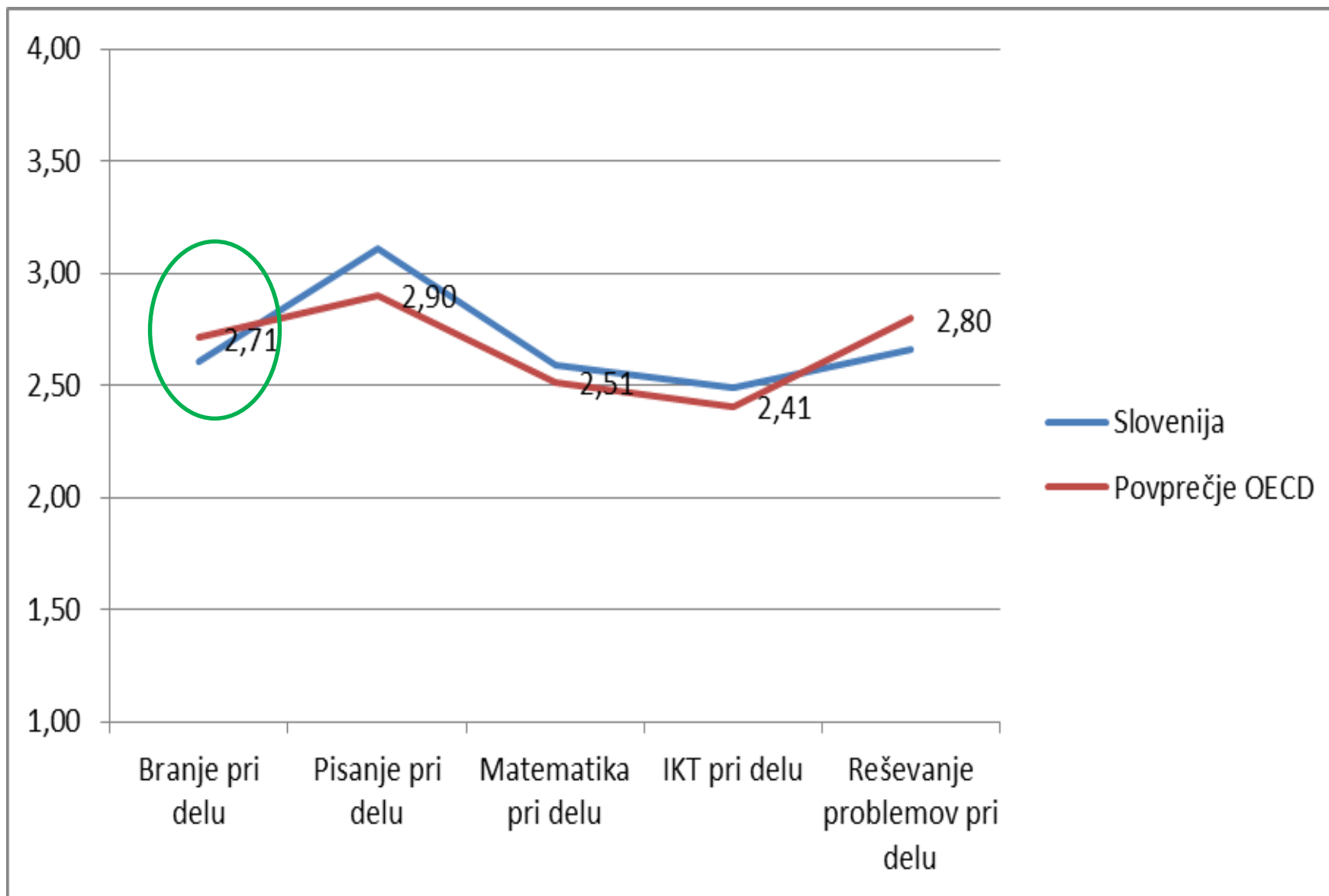
Uporaba spretnosti pri delu

3-4
Tedensko

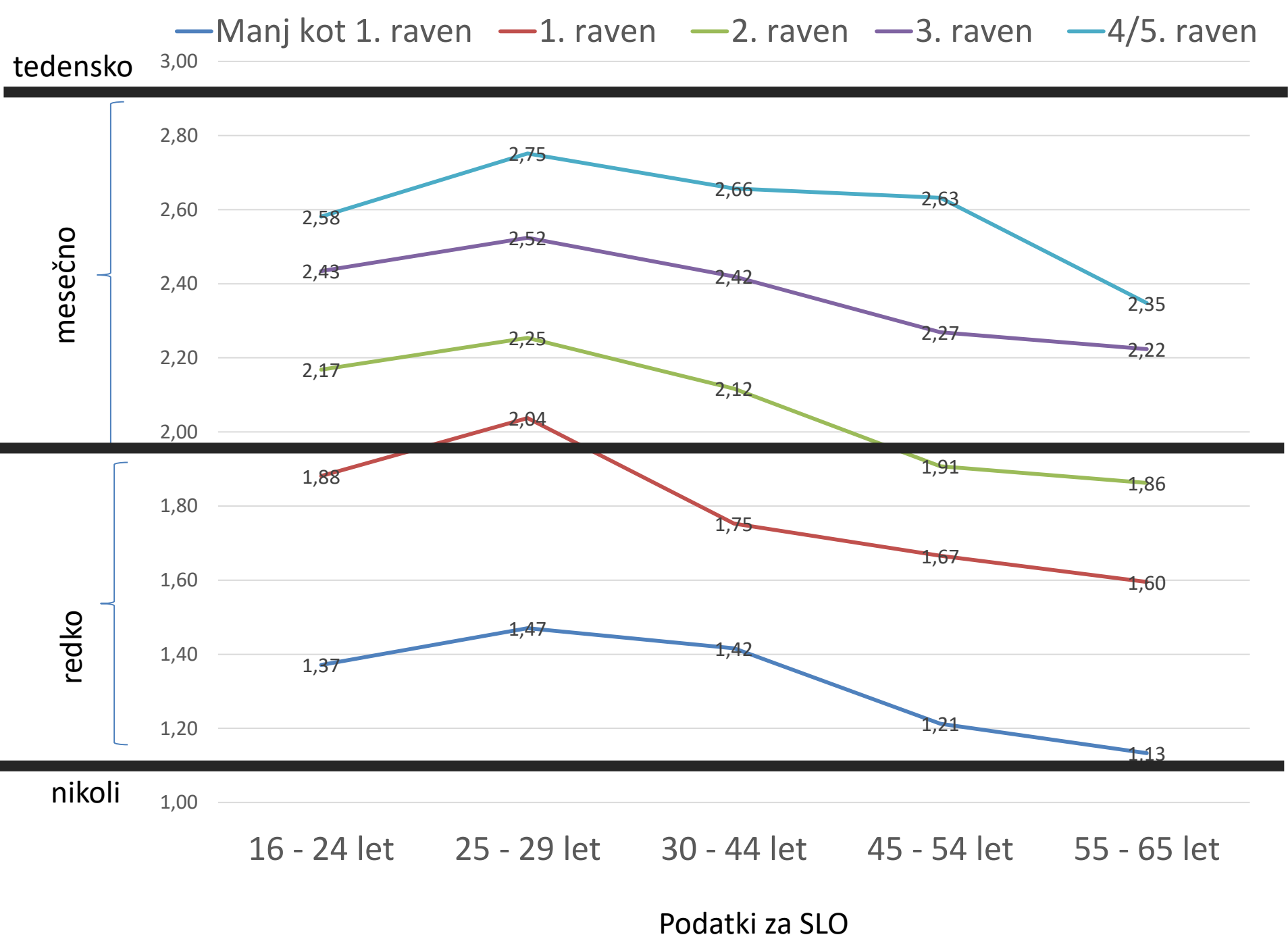
2-3
Mesečno

Do 2
Redko

1
Nikoli

Viri: Raziskava spretnosti PIAAC (2012, 2015) in študija Mirčeva, in Možina (2017): Kompetence odraslih od 16. do 24. leta: longitudinalni in mednarodni vidiki

Kako pogosto v vsakdanjem življenju berete:

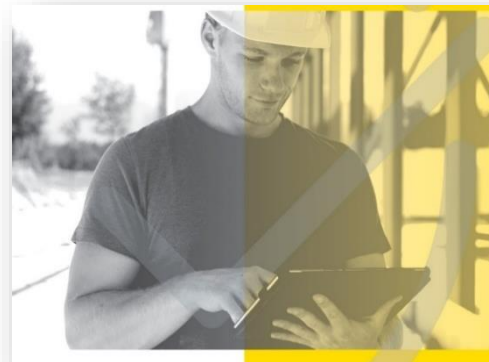
- Smernice ali navodila
- Pisma zapisnike ali elektronska sporočila
- Članke v časopisih, revijah ali glasilih
- Berete članke v strokovnih revijah ali v znanstvenih revijah in publikacijah
- Leposlovne in neleposlovne knjige
- Priročnike in druga podobna gradiva

Klasično branje

Kdor slabo klasično bere = težko doseže stopnjo kritičnega bralca

Branje v digitalnem svetu

Kdor slabo klasično bere = ali ima dovolj razvite bralne veščine, da se bo spopadel z digitalnim branjem

Če veščine digitalnega branja niso povezane z bralnimi veščinami

Da

Ne

Če gre za povezanost branje v digitalnem svetu – klasično branje

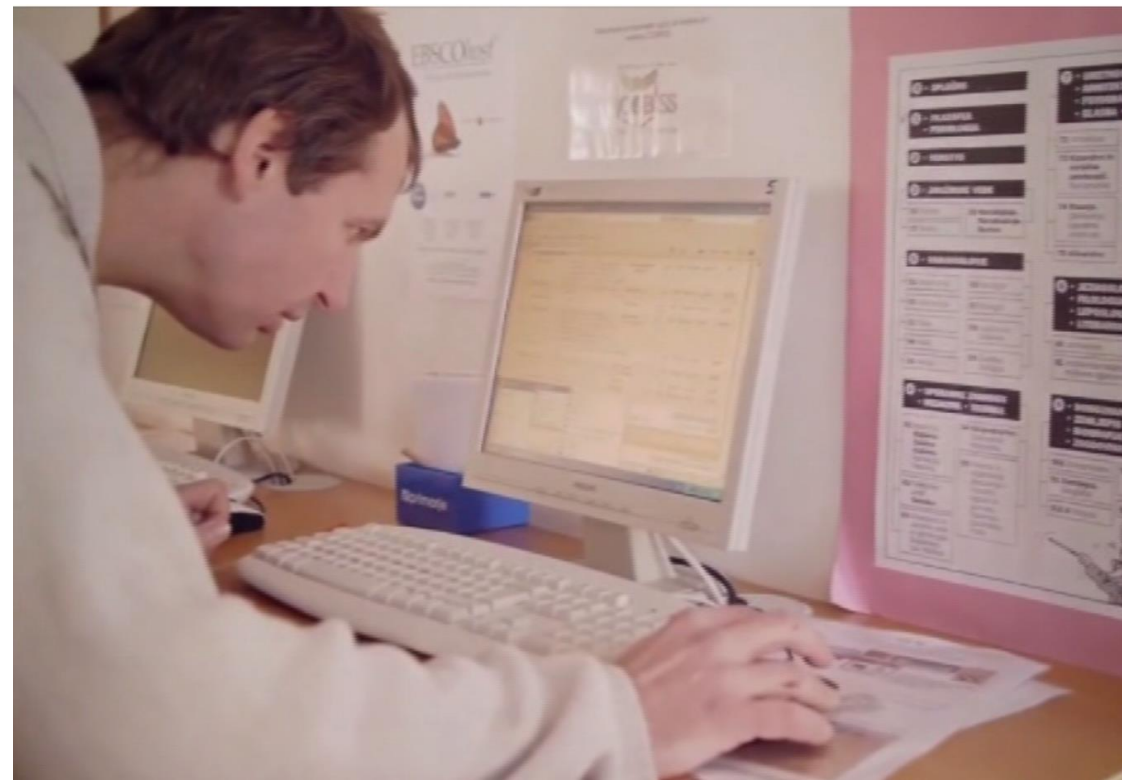
Rezultati PIAAC

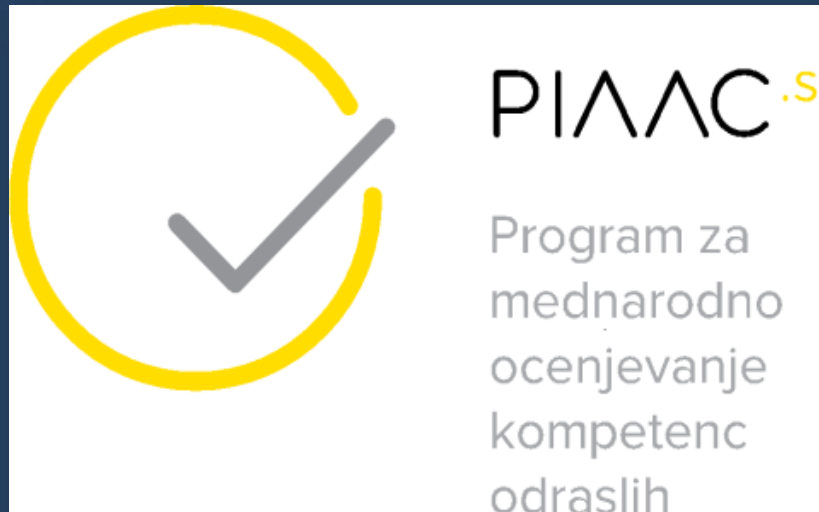
Vprašanja za diskusijo

- Dobre bralne veščine so temelj branja v digitalnem svetu, vendar to ni zadostni pogoj, gre za drugačno kombinacijo veščin.
- Vrženi v digitalni svet – predvsem odrasli, mladi imajo nekaj sistematične priprave

- Kdo in kako bo razvijal branje v digitalnem svetu?
- Bo/je branje v digitalnem svetu spremenilo klasično branje?
- Koliko dejansko vemo o branju v digitalnem svetu?

<http://piaac.acs.si/>

petra.javrh@acs.si

